

Hiç haçan ölme ýok il söýen merde...

Category: Edebi tankyt,Goşgular,Kitapcy

написано kitapcy | 21 января, 2025

Hiç haçan ölme ýok il söýen merde... »HIÇ HAÇAN ÖLME ÝOK IL SÖÝEN MERDE»

Garaşsyzlyk döwrüniň edebiýatynyň joşgunly şahyrlarynyň biri Nowruz Gurbanmyradowyň galamyndan ençeme goşgular we ajaýyp aýdymlar çykdy. Ol aýdymlar eziz Diýarymyzda bagşylaryň, aýdymçylaryň dillerinden düşmän aýdylýar. «Köňül owazlary» atly goşgular kitabynda Nowruz Gurbanmyradow Garaşsyz, Baky Bitarap Watanymyzy, Diýarymyzyň ajap tebigatyny, ynsany bezeýän iň oňat häsiýetler hakyndaky we başga-da birnäçe temalary öz içine alýan ajaýyp goşgular we aýdymlar ýerleşdirilipdir. Kitapda orun alan goşgy setirleri diňe bir şahyryň ýürek owazy bolup ýaňlanman, eýsem ilimiziňki bolup ýaňlanýar. Şahyryň aýdyma öwrülen goşgularyny okanyňda, munuň şeýledigine aňryýany bilen gözüň ýetýär. Şahyryň «Watan» hakyndaky aýdyma öwrülen şygryny okanyňda, onda şeýle diýilýär:

Iliň-günüň bagtyýar, asudalyk isläni,Pederlermiň asyrlap,
nurdan doly asmany,
Topragy Hydyr gören, nurdan doly asmany,
Belki, sensiň gümanym-jennetiň bag-bossany,
Suw sonasy erkana ýüzer kölüňde,
Watan.

Watansöýüjilik ruhuna ýugrulan goşgular şahyryň kitabynyň esli bölegini tutýar. N.Gurbanmyradow döredijilik işine mekdep ýyllarynda başlady. Ol çagalara niýetläp hem birnäçe goşgular ýyggyndysyny okyjylara hödürledi. Şolaryň «Ene, erteki aýtsana», «Ajaýyp haly», «Dutara dil bitende» atly goşgular ýyggyndylaryna Diýarymyzyň körpe okyjylary has-da

beletdirler. Nowruzyň mukaddes Gökdepe galasy hakynda ýazan balladasyny tolgunman okamak mümkin däl. Balladada galanyň owazy şeýle ýaňlanýar:

Aýy üstüne gelip,
Aglaýar «Ak çynarym»,
Janyma deňän ýarym,
Umydym şu günüm, ertäm,
Solmanka gyzył kürtäm,
Namyrat ölen ýarym,
Ahmyrly solan ýarym.
Arzuwma bulut çöken,
Bagtyma gara çeken,
Duşman gözüň köwlensin,
Boýnuň terse towlansyn,
Ygtyýar ber, jana gaýyn,
Dökeýin ganyň ganyň,
Gaçsa kowup ýeteýin,
Ogul ýerni tutaýyn,
Elimde synny, keser,
Diýme: «Gelnim näýeser»

Görşümüz ýaly, şahyr mukaddes galanyň ahy-nalasyňy, ýürek derdini duýmagy we ony goşgy setirlerine ussatlyk bilen siňdirmegi başarypdyr. Ýygynyda ýerleşdirilen goşgularyň haýsy hakynda söz açsaň-da, olaryň giň manysy bar. «Şahyryň ýüregi» atly goşgy Türkmenistanyň Halk ýazyjysy Kerim Gurbannepesowa bagyşlanypdyr. Goşgyny okanyňda, Nowruzyň Kerim aga çäksiz sarpa goýýandygyna, onuň özüne-de, döredijiligine-de sarpasynyň, hormatynyň belentdigine göz ýetirýärsiň.

Sen beýik ussadyň, eý nazarkerde,
Adyň ýüreklerde, dur ornuň törde,
Hiç haçan ölme ýok il söýen merde,
Asyrlardan aşyp ýörmesi bardyr.

Ajaýyp setirler. Hoşamaýdan ajaýyp adam, ajaýyp halypa, beýik şahyr hakynda ýürekden ýazylan şygrylar hut şeýle-de

bolaýmaly. Hakykatdan hem, Nowruz şahyr aýtmyşlaýyn, «Hiç haçan ölme ýok il söýen merde». K.Gurbanepesowyň öz iliniň şeýle beýik ogludygyna, çyn şahyrdygyna hiç bir düşündiriş ýa-da mahabatlandyрма zerurlygy ýok bolsa gerek. N.Gurbanmyradow bolsa, muny özüniň sadaja şahyr ýüregi bilen görüp, duýup, syzyp bilipdir.Şahyr üçin okyjynyň ýaşy näçe bolaýanda-da ol ýürege, hut öz setirlerini okap oturan adamyň ýüregine barýan ýoly tapmagy başarmaly.

Men däli derýa dönen,
Sen maral suwa inen,
Bir pursat gitme, güýmen,
Ganat baglap uçup men.

Bol ykbaldan soranym,
Ýaman dilden goranym,
Sen sebäpli köränim,
Ýogsa tasdan öçüp men.

Ýa-da şahyr başga bir goşgusynda şeýle diýýär:

Unutsam yhlasyňy,
Ynsabyň çöllügidir.
Eger harlasa seni,
Nowruzyň öldügidir.

Bu şahyrana setirler söýgi kasamy ýaly ýaňlanýar. Owazyňa owaz, ylhamyňa ylham goşulsyn, Nowruz Gurbanmyradow!

Tagangül TAGANOWA. Edebi tankyt